

แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม

Guidelines for the development of internal supervision of Bantoom municipal school

บุญยงช บัญปัญญาวัฏ

Bunyanuch Bunpunyawat

โรงเรียนเทศบาลบ้านตูม เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

Bantoom municipal school khonkaen Municipality Khon Kaen Province

e-mail: bunyanuch24@gmail.com

June 16, 2022, Reviewed : June 21, 2022, Revised : July 21, 2022, Accepted : July 30, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม 2) หาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ประชากรประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 49 คน รวม 50 คน ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา จำนวน 5 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 หากกรอบนิเทศภายในและศึกษาสภาพปัจจุบัน ศึกษาปัญหาของการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ระยะที่ 3 นำเสนอแนวทางการดำเนินการประเมินแนวทางพัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน วิเคราะห์และสรุปผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$, $\sigma = 0.27$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือ ด้านการสร้างเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.38$) รองลงมาคือด้านการประเมินผลการนิเทศ ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.36$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าน้อยที่สุด คือด้านให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ ($\mu = 3.57$, $\sigma = 0.30$) (2) แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มี 2 องค์ประกอบหลัก และมี 9 องค์ประกอบย่อย แนวทาง มีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้องโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.84$, $\sigma = 0.07$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 5.00$, $\sigma = 0.00$) รองลงมาคือ มีความเหมาะสม ($\mu = 4.90$, $\sigma = 0.22$) มีความเป็นไปได้ ($\mu = 4.80$, $\sigma = 0.29$) และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.00$)

คำสำคัญ: แนวทาง, การพัฒนา, การนิเทศภายใน

Abstract

The purposes of this study were 1) to study a level of internal supervision of Bantoom Municipal School, and 2) to find guidelines for developing the internal supervision of Bantoom Municipal School. The population consisted of 1 school director, 49 teachers and educational personnel, for a total of 50 informants, and 5 educational experts selected by purposive sampling. Instruments used for the data collection were a questionnaire and an interview form. The research was divided into 3 phases as follows: phase 1 was to find the internal supervision framework and to study the current conditions and problems concerning the internal supervision of Bantoom Municipal School, phase 2 was to create guidelines for developing the internal supervision of Bantoom Municipal School, and phase 3 was to propose the guidelines for developing and to evaluate guidelines for developing by 5 experts analyzing and summarizing the evaluation results of guidelines for developing the internal supervision of Bantoom Municipal School. Data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation.

The results of the research were as follows: 1 . The current condition of internal supervision of Bantoom Municipal School was overall at a high level ($\mu = 4.09$, $\sigma = 0.27$). When considering by each aspect, it was found that in terms of morale promotion for supervisory practitioners was at the highest level ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.38$), followed by the evaluation of supervision ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.36$), and the providing knowledge before conducting supervision was at the lowest level ($\mu = 3.57$, $\sigma = 0.30$). 2. The guidelines for developing the internal supervision of Bantoom Municipal School can be concluded that the guidelines for developing the internal supervision of Bantoom Municipal School composed of 2 main elements and 9 sub-elements. The guidelines were benefit, possibility, suitability, and accuracy were overall at the highest level ($\mu = 4.84$, $\sigma = 0.07$). When considering by each aspect, it was found that the accuracy was the highest level ($\mu = 5.00$, $\sigma = 0.00$), followed by the suitability ($\mu = 4.90$, $\sigma = 0.22$), the possibility ($\mu = 4.80$, $\sigma = 0.29$), and the usefulness for users ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.00$)

Keywords: Guidelines , development , internal supervision

บทนำ

วิธีการเรียนรู้ของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความก้าวหน้าขององค์ความรู้และวิทยาการสมัยใหม่ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสังคมในโลกยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ตลอดจนพัฒนาการของระบบเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge-based Economy) ทำให้เกิดความต้องการการเรียนรู้อย่างกว้างขวางในแทบทุกกิจกรรมของสังคมวิธีการเรียนรู้ของคนจึงขยายขอบเขตจากการศึกษาในระบบ ไปสู่การเรียนรู้ ทำให้เกิดกิจกรรมการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตมนุษย์ (อัญชลี ธรรมะวิสิฎฐกุล. 2557)

ตามทีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษา ให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชน และให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ เพื่อให้สามารถพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความรู้อันเป็นสากล มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงกำหนดระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา กำหนดให้สถานศึกษาต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายใน โดยกำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รวมถึงต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปีและเสนอรายงานการประเมินคุณภาพภายในต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด ภาคีเครือข่าย และเผยแพร่ต่อสาธารณชน รวมถึง เพื่อนำผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา มาเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา และภาคีเครือข่าย โรงเรียนเทศบาลบ้านตูม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จัดการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับ

มัธยมศึกษาตอนต้น จัดโครงสร้างการบริหารงาน ออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ งานบริหารงานวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป โดยมีฝ่ายวิชาการกำกับดูแลกระบวนการเรียนการสอนของครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิดและมีการพัฒนาการศึกษาโดยลำดับ แต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหลายประการ จากการประชุมปรึกษาหารือคณะครูโดยมุ่งเน้นให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา และอุปสรรค พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนยังขาดการวางแผนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ขาดการดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ขาดเครื่องมือในการนิเทศ การประเมินผลและรายงานผล (ฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียนเทศบาลบ้านตุม. 2562) การแก้ปัญหาและพัฒนาขาดเครื่องมือในการเก็บรวบรวมที่ดี การนิเทศภายในไม่ต่อเนื่อง ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการนิเทศน้อยเนื่องจากมีภาระงานมาก การรายงานผลการนิเทศล่าช้าและมีไม่ครบทุกคน ข้อมูลที่รายงานยังขาดความถูกต้อง สมบูรณ์ จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่รองผู้บริหารสถานศึกษา ได้เห็นความสำคัญของการนิเทศภายในจึงได้จัดทำงานวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลบ้านตุมขึ้น เพื่อพัฒนางานนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นอันจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตุม
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตุม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 หากรอบของการนิเทศภายใน และศึกษาสภาพปัจจุบัน ศึกษาปัญหาของการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตุม

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลบ้านตุม จำนวน 49 คน รวม 50 คน

ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตุม

1. คิดหาการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตุม ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
2. กรอบการนิเทศ สภาพปัจจุบัน ของการนิเทศในระยะที่ 1 และแนวปฏิบัติที่ดี ที่ได้ศึกษาในระยะที่ 2

ยกร่างรูปแบบ พร้อมจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินรูปแบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 2 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะที่ 3 การนำเสนอ และประเมินแนวทาง

1. ประเมินแนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน
2. ปรับปรุงแนวทางตามข้อเสนอแนะ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทหกรอบการนิเทศภายใน และศึกษาสภาพปัจจุบัน ศึกษาปัญหาของการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 49 คนของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม รวม 50 คน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม

กรอบการนิเทศภายใน สภาพปัจจุบันของการนิเทศในระยะเวลาที่ 1 และ ยกร่างแนวทาง พร้อมจัดทำคู่มือการใช้แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน

ขั้นตอนที่ 3 นำเสนอ และประเมินแนวทาง วิเคราะห์ และสรุปผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถานภาพ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ดำเนินการดังนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ค่าฐานนิยม (Mode)

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ดำเนินการดังนี้

1) นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาคัดแยกจากนั้นนำมาจัดกลุ่มตามประเด็นการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้มาบันทึก

2) วิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม

3) สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ ให้ตรงตามประเด็นแล้วนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาและวิเคราะห์ (Descriptive and Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการหากรอบการนิเทศภายใน และศึกษาสภาพปัจจุบัน ศึกษาปัญหาของการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม

ผลการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในของ สถานศึกษา Best Practice เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ดังนี้

โรงเรียนเทศบาลบ้านตูม จากการสัมภาษณ์บุคลากรที่รับผิดชอบด้านการนิเทศโดยใช้แบบสัมภาษณ์ นั้นได้ มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ สรุปได้ว่า

1. ได้มีการวางแผนการนิเทศโดยการร่วมหารือกันเพื่อระดมความคิด ระหว่างผู้ นิเทศ และผู้รับการนิเทศที่จะร่วมกันกำหนดแนวทางสำหรับการปฏิบัติการนิเทศ
 2. ได้มีการให้ความรู้ก่อนการปฏิบัติการนิเทศโดยมอบหมายให้ มีการแนะนำอธิบาย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง
 3. ผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติงานและ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ให้แก่บุคลากรเท่าที่ทำได้
 4. ปฏิบัติการนิเทศโดยใช้ เครื่องมือที่ได้ ดำเนินการวางแผนร่วมกันระหว่างนิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยใช้เทคนิคและวิธีที่หลากหลายมีการปรับเปลี่ยนบทบาท เช่น สังเกตการณ์สอน,การสัมภาษณ์ เป็นต้น
 5. ดำเนินการประเมินผลการนิเทศที่เกิดขึ้นกับการนิเทศเพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงการทำงานต่อไป
- แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ได้ยึดเป็นหลักในการปฏิบัติงานได้แก่ รูปแบบการนิเทศ PIDRE และตรวจสอบในทุกขั้นตอนโดย วงจรคุณภาพ P D C A ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ
- ขั้นที่ 1 การวางแผน (P-Planning) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ จะทำการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น
- ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่าต้องอาศัยความรู้ ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการ ดำเนินการอย่างไร และจะดำเนินการอย่างไรให้ผลงานออกมามีคุณภาพ ขั้นตอนนี้จำเป็นทุกครั้งที่ สำหรับเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ไม่

ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และเมื่อมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังเป็นไปไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 การดำเนินการนิเทศ (Doing-D) ประกอบด้วย การปฏิบัติงาน 3 ลักษณะ คือ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ (ครู) การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ (ผู้นิเทศ) การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ (ผู้บริหาร)

ขั้นที่ 4 การสร้างเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ (Reinforcing R) เป็นขั้นตอน ของการเสริมแรงของผู้บริหารซึ่งให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานขั้นนี้อาจดำเนินไปพร้อมกับผู้รับการนิเทศที่กำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นแล้วก็ได้

ขั้นที่ 5 การประเมินผลการนิเทศ(Evaluating-E) เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศนำการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาไปแล้วว่าเป็นอย่างไรหลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่ามีปัญหาหรือมีอุปสรรคอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล สมควรที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจทำได้โดยการให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ปฏิบัติใหม่อีกครั้งในกรณีนี้ ผลงานยังไม่ถึงขั้นน่าพอใจหรือได้ดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดไปแล้วยังไม่ถึงเกณฑ์ ที่ต้อง การสมควรที่จะต้องวางแผนร่วมกันวิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนา

2. ผลการสร้างแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม

ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม สรุปได้ว่าแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มี 2 องค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

องค์ประกอบหลักที่ 1 ขอบข่ายการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มี 5 องค์ ประกอบย่อย คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) ด้านการดำเนินการนิเทศ 3) ด้านให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ 4) ด้านการสร้างเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน 5) ด้านการประเมินผลการนิเทศ

องค์ประกอบหลักที่ 2 กระบวนการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ

องค์ประกอบย่อยที่ 1 ด้านการวางแผน (plan) หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อาจประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน Plan การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายกำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการละกำหนดงบประมาณที่จะใช้ การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะการดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้

องค์ประกอบย่อยที่ 2 ด้านการดำเนินการตามแผน (Do) หมายถึง การดำเนินการตามแผน อาจประกอบด้วย การมีโครงสร้างรองรับการดำเนินการ เช่น คณะกรรมการ มีวิธีการดำเนินการ เช่น มีการประชุมของคณะกรรมการ มีการจัดการเรียนการสอน มีการแสดงความจำนงขอรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์ไปยังมหาวิทยาลัยขอนแก่น และมีผลของการดำเนินการ (เช่น รายชื่อนักศึกษาที่รับในแต่ละปี)

องค์ประกอบย่อยที่ 3 ด้านการตรวจสอบและการประเมินผล(Check) หมายถึงการประเมินแผน ประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับ การดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงานและการประเมินผลของการดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เอง โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้นๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการอีกชุดมาประเมินแผน หรือไม่จำเป็นต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินที่ยุ่งยากซับซ้อน

องค์ประกอบย่อยที่ 4 ด้านการปรับปรุงงาน (Act) หมายถึงการนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน อาจประกอบด้วย การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้างหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีกและสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินการใหม่ที่เหมาะสม

3. ผลการนำเสนอ และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นตามแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม

ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม โดยภาพรวมแนวทาง มีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.84$, $\sigma = 0.07$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้ประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มีประโยชน์ต่อคุณภาพของสถานศึกษาโดยรวม สามารถตอบสนองความต้องการและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.00$)

ด้านความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ ทำความเข้าใจได้ง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.80$, $\sigma = 0.29$)

ด้านความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มีความสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.90$, $\sigma = 0.22$)

ด้านความถูกต้องของแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 5.00$, $\sigma = 0.00$)

สรุปผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม โดยภาพรวม แนวทาง มีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม สามารถตอบสนองความต้องการและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้และสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

อภิปรายผล

แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม แต่ละองค์ประกอบมีประเด็นสำคัญที่นำมา อภิปรายได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ ผู้ปฏิบัติการนิเทศ รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลการนิเทศ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากแต่มีค่าน้อยที่สุด คือด้านให้ความรู้ ก่อนดำเนินการนิเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการนิเทศการสอนนั้นผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต่างมีความสำคัญ และสัมพันธ์กัน ทั้งสองฝ่ายต้องมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้หากผู้นิเทศไม่สามารถดำเนินการเองได้จำเป็นต้องใช้ทักษะการวางแผนการจัดการ ซึ่งต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบต่างๆ เช่น ช่วงเวลาที่จะทำการนิเทศ จำนวนครูที่ต้องการรับการนิเทศ การนิเทศควรใช้แนวทางใด รวมไปถึงผู้ที่จะมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือแก่ครู และการที่ครูจะช่วยเหลือครูด้วยกันเอง ซึ่งนับเป็นการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ถ้าครูผู้สอนมีทักษะในการสังเกต และเข้าใจแนวทางของการนิเทศที่เหมาะสมเป็นอย่างดีแล้ว บทบาทของผู้นิเทศจึงเป็นเพียงผู้ฝึก เป็นโค้ช โดยการเตรียมครูให้เหมาะสมกับงานในหน้าที่ เป็นผู้ควบคุม กำหนดการ การจัดตั้งกลุ่มหรือตัวแทนครูที่ได้รับผิดชอบในการจัดประชุมก่อนการนิเทศ และการจัดการประชุมหลังการนิเทศ ผู้นิเทศจะเป็นผู้กำหนดปัญหาที่สำคัญ เป็นผู้ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้กับครูที่มีปัญหา หรือครูที่มีความต้องการพิเศษ และการดำเนินการนิเทศที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้นิเทศต้องฝึกให้ครูทำ หน้าที่นิเทศด้วยตนเองได้ มีทักษะในการสังเกต การกำหนดเวลาที่แน่นอน การกำหนดปัญหาที่ชัดเจน และควร จัดให้ครูทุกคนประมาณปีละ 2-3 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวพรรษ จันทราทูล (2554) ได้ศึกษา การพัฒนาระบบการนิเทศภายในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีความสะดวกในการปฏิบัติ และสามารถดำเนินการนิเทศภายในได้อย่างถูกต้อง ภายใต้กรอบการศึกษา 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนและกำหนด ทางเลือก การสร้างเครื่องมือและพัฒนาวิธีการปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลและรายงาน โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมระดมสมองการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการดูแล กำกับติดตาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Burgeron (2004) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศ พบว่า การยอมรับจากครูวิชาการและการยอมรับของครูในยุค ใหม่เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่นิเทศเป็นผู้ที่มีความสำคัญทั้งด้านวัฒนธรรมและการมีเหตุผล เท่าที่ผ่านมาครูผู้ทำ การนิเทศได้ถูกใช้ให้เป็นประโยชน์ในการควบคุมคุณภาพการศึกษาในปัจจุบัน ได้ออกแบบเพื่อให้นักเรียนเกิด

การเรียนรู้ด้วยตนเองมีการมองข้ามบทบาทของครู ซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้และข้อมูลต่างๆ ที่เป็นปัจจัยของการเรียนรู้ การนิเทศเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูให้เป็นครूमืออาชีพและยังมีผลต่อการเรียนรู้อีกด้วย

Burgeron (2004) ได้ศึกษาบทบาทของครูผู้ปฏิบัติการนิเทศโดยการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล และแบบกลุ่มพบว่า ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุนให้ครูวิชาการ และครูยุคใหม่ ซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นปัจจัยของการเรียนรู้ และออกแบบการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เท่าที่ผ่านมาครูผู้ทำการนิเทศได้ถูกใช้ให้เป็นประโยชน์ในการควบคุมคุณภาพการศึกษา ในปัจจุบันการนิเทศเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูให้เป็นครूमืออาชีพและยังมีผลต่อการเรียนรู้อีกด้วย

2. ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม

ข้อสรุป ที่ได้จากแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ผู้วิจัยนำเสนอในประเด็นต่างๆ ดังนี้ แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ผลจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มี 2 องค์ประกอบหลัก และมี 9 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบหลักที่ 1 ขอบข่ายการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ 1) ด้านวางแผนการนิเทศ 2) ด้านการดำเนินการนิเทศ 3) ด้านให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ 4) ด้านการสร้างเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ 5) ด้านการประเมินผลการนิเทศ และองค์ประกอบหลักที่ 2 กระบวนการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ องค์ประกอบย่อยที่ 1 ด้านการวางแผน (Plan) หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อาจประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน Plan การจัดอันดับความสำคัญของ เป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงานกำหนดผู้รับผิดชอบ หรือผู้ดำเนินการและกำหนดงบประมาณที่จะใช้ การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะ การดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ องค์ประกอบย่อยที่ 2 ด้านการดำเนินงานตามแผน (Do) หมายถึง การดำเนินการตามแผน อาจประกอบด้วยมีการมีโครงสร้างรองรับการดำเนินการ มีวิธีการ ดำเนินการ(เช่น มีการประชุมของคณะกรรมการมีการจัดการเรียน การสอน มีการแสดงความจำนงขอรับนักศึกษาไปยัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น) และมีผลของการดำเนินการ (เช่น รายชื่อนักศึกษาที่รับในแต่ละปี) องค์ประกอบย่อย ที่ 3 ด้านการตรวจสอบและการประเมินผล (Check) หมายถึง การประเมินแผน อาจประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับ การดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของ การดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เอง โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้นๆ ซึ่งเป็น

ลักษณะของการประเมินตนเอง องค์ประกอบย่อยที่ 4 ด้านการปรับปรุงงาน (Act) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน อาจประกอบด้วย การนำผลการ ประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ได้อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีกและสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินการใหม่ที่เหมาะสม ซึ่งกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงประเสริฐ ษาเวียง (2554) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสีชมพูศึกษา อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น พบว่าการดำเนินการนิเทศภายในทั้ง 5 ด้าน กว้างแผนการดำเนินงาน (Planning) การเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน (Informing) การปฏิบัติงานตามแผน (Doing) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation) และการเผยแพร่ขยายผล (Diffusing) ของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความตั้งใจและเกิดความตระหนักในการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนการนิเทศที่วางไว้อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ครูทราบถึงข้อบกพร่องของตนเองและเกิดการพัฒนาครูที่รับการนิเทศมีความพึงพอใจในระบบการนิเทศใหม่ การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและโรงเรียนมีแผนการนิเทศที่เป็นระบบทำให้การนิเทศเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2553) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศการสอน ครุวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ด้วยกระบวนการวิจัย และพัฒนาร่วมกับแนวคิดการออกแบบการสอนเชิงระบบ ขั้นตอนการพัฒนากระบวนการนิเทศการสอน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพและประเมินความต้องการจำเป็นการนิเทศการสอน 2) สังเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอน 3) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการสอน 4) ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการนิเทศการสอน โดยนำรูปแบบการนิเทศการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับครุวิทยาศาสตร์ (ผลัดกันทำหน้าที่นิเทศ) พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนครุวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ที่พัฒนาขึ้นผ่านการตรวจสอบประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญเรียกว่า “APFIE Model” ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัจจุบันและความต้องการจำเป็น (Assessing Needs : A) ขั้นตอนที่ 2 จัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Providing Information :P) ขั้นตอนที่ 3 วางแผนการนิเทศ (Formulating Plan: F) ขั้นตอนที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศ (Implementing : I) ประกอบด้วยกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการก่อนการสอนและการนิเทศ 2) ขั้นสังเกตการสอนในชั้นเรียน 3) ขั้นประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอน 4) ประเมินผลการนิเทศ ติดตามดูแล และขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลการนิเทศตลอดภาคเรียน (Evaluating : E) และผลการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน พบว่า ครุวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่นิเทศมีสมรรถภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน ครุวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้มีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน นักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์มีความรู้และทักษะทางสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ ทิมนาค (2553) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนา รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย และเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของรูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย เรียกว่า “AIPDE Model” ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การประเมินสภาพและสมรรถนะในการทำงาน (Assessing : A) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Information : I) ขั้นที่ 3 วางแผนการนิเทศ (Planning : P) ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศ (Doing : D) และขั้นที่ 5 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E) ผลจากการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนมีประสิทธิภาพ ครูผู้ทำหน้าที่นิเทศมีสมรรถภาพการนิเทศการสอนหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน ครูผู้รับการนิเทศมีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ทักษะการอ่านหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ครูผู้ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการสอน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสนองต่อครูภาษาไทย

การประเมินแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม พบว่า แนวทางพัฒนา มีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ความเป็นประโยชน์ของแนวทางการสัมมนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีประโยชน์ต่อคุณภาพของสถานศึกษาโดยรวม สามารถตอบสนองความต้องการ และเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ทำความเข้าใจได้ง่าย และเมื่อเทียบกับเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเหมาะสมผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มีความสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความถูกต้อง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่ผู้บริหารที่เปิดใจกว้าง มีวิสัยทัศน์ต่อการเปลี่ยนแปลงโดยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวิสัยทัศน์ในเรื่องการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สามารถแก้ปัญหาโดยใช้วิจารณญาณภายในฐานข้อมูล ความมีเหตุผลและใช้วิธีปรึกษาหารือร่วมกับทีมงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อยุติ ซึ่งกระบวนการบริหารดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ กิตติรัชดานันท์ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาความต้องการการนิเทศการ

เรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนผู้นำ การเปลี่ยนแปลง จำนวน 240 โรงเรียน 2) การสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบโดยกระบวนการอิงผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 คน 3) การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำนวน 1 แห่ง 4) การประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 46 คน พบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถปฏิบัติตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในรูปแบบได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความพึงพอใจ และรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นตามแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม พบว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม โดยภาพรวมแนวทางพัฒนา มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการใช้ประโยชน์ของแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มีประโยชน์ต่อคุณภาพของสถานศึกษาโดยรวม สามารถตอบสนองความต้องการและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ ทำความเข้าใจได้ง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเหมาะสมของแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มีความสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความถูกต้องของแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม มีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ความเป็นไปได้ มีประโยชน์ มีความเหมาะสม มีความถูกต้อง และประสบผลสำเร็จในการนำไปใช้ในการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม นี้ไปทดลองใช้กับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ควรทำคู่มือประกอบการใช้ด้วย

1.2 หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ควรนำแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม จากการวิจัยครั้งนี้ ไปศึกษารายละเอียด และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการพัฒนาการนิเทศภายในของสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นทั้ง 11 โรงเรียน ด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านตูม

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. (2553). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพ

นักเรียนที่มีแววความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ดวงประเสริฐ ชาเวียง (2554) การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนสีชมพูศึกษา อำเภอสีชมพู

จังหวัดขอนแก่น. การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสารคาม.

นวพรรษ จันทราทูล.(2554). การพัฒนาระบบนิเทศภายในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัธยาศัยอำเภอขามศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู. การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สามารถ ทิมนาค (2553) การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนความแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนา

สมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551) การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การศึกษาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อัญชลี ธรรมะวีถีกุล.(2557). การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-formal Education). [ออนไลน์] ได้จาก:

<http://panchalee.wordpress.com/2009/05/17/non-formaleducation>

[สืบค้นเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2565].

Burgeron, K.(2004). **Supervisor' Perceptions of the Process off Supervisor with counselors Who Utilize Play Therapy.** Dissertation Abstracts International.